

Split

Peristil

Peristyle

Peristyl

Foto
D. Stühler

ornamentikom u slogu iz prvih početaka srednjega vijeka. Sv. Martin od Toursa, kojemu je kapelica posvećena, dokazuje politički i vjersko-kulturni franački uticaj. Graditelj je kapelice bio neki Dominicus, valjda dvorski kapelan kneza Trpimira. Ulica, što je spajala istočnu kapiju sa zapadnom, dijelila je palaču na dvije polovice. U sjevernoj polovici bile su domaćinske zgrade, stanovi za služinčad, tjelesnu stražu carevu i štale. U južnoj polovici bijahu carske sobe za stanovanje.

Idući od Porta Aurea na jug stizalo se odmah za raskršćem dviju glavnih ulica na »Peristil« (Plokata sv. Dujma). To je malen trg ukrašen sa 16 stupova, te je još i danas prilično dobro sačuvan. Istočna strana ima 6 stupova s arkadama, sve u cijelosti očuvano i slobodno. Drugih je 6, na zapadnoj strani, a uzidani su u pročeljima kasnijih građevina. Na južnoj, užoj strani Peristila nalazi se predvorje sa četiri granitna stupa, među koje su uzidane dvije kapelice iz 17 vijeka. Pred njima, na nisku podnožju, diže se jedno od najljepših djela Ivana Meštrovića: veličanstven brončani kip biskupa Grgura Ninskoga († 929 g.), koji je god. 925 na Splitskom crkvenom saboru branio od splitskoga nadbiskupa i latinskog klera slovensku službu Božju u hrvatskim crkvama i nezavisnost svoje biskupije. Peristil je bio u neku ruku predvorje carskog mauzoleja (nalijevo) i dvorske kapele (nadesno). Dvorska kapela nekada posvećena Jupiteru ili Eskulapu bila je 1493 god. preuđešena za kršćansku krstionicu. To je četverouglasta građevina sa svodovima. Lijepo ukrašena vrata na pročelju visoka su 6 m. U unutrašnjosti, na lijevoj strani oltara nalazi se mramorni sarkofag prvoga splitskog biskupa Ivana Ravenjanina († 780). Krstionica je u obliku grčkoga krsta, a izrađena je od kamenih ploča u langobardskom slogu 14 vijeka. Na jednoj ploči, desno, reljef vladara na prijestolu, do njega desno neki dostojanstvenik, a pred vladarom se ispružio ležeći na zemlji potrbuške, neki čovuljak, moleći kralja za milost. Po svojoj prilici kraljev lik prikazuje hrvatskoga kralja Krešimira (11 vijek).